

Gymnázium J. S. Machara
Brandýs nad Labem – Stará Boleslav

TVORBA RODOKMENU A ŽIVOT NAŠICH PŘEDKŮ

Ročníková práce

Vypracoval: Jan Vacek

Třída: 2.A

Vedoucí: PhDr. Petr Nejedlo

Externí konzultant: Mgr. Martin Hůrka

Vyšehořovice 2021

Čestné prohlášení:

Čestně prohlašuji, že jsem tuto ročníkovou práci vypracoval za pomoci vedoucího ročníkové práce a externího konzultanta a za využití zdrojů uvedených v seznamu použité literatury.

Ve Vyšehořovicích dne

Podpis

Poděkování

Chtěl bych poděkovat panu PhDr. Petru Nejedlovi za odborné vedení práce. Také bych chtěl poděkovat panu Mgr. Martinu Hůrkovi za poskytnutí pomoci při tvorbě ročníkové práce.

Abstrakt:

Práce se zabývá tvorbou rodokmenu a životem venkovské společnosti od 18. století do konce 19. století. Jako metodu jsem si zvolil historickou analýzu. Práce představuje výsledky bádání o mých předcích, dále fakta, která jsem o nich dokázal zjistit, ale i postup a potíže tohoto způsobu bádání. Má zjištění, která vyplývají hlavně z digitalizovaných matrik a dalších pramenů, porovnávám s údaji z odborné literatury. Sestavil jsem i rodokmen svého rodu, který je hlavním praktickým výstupem mé práce. Mezi svými předky jsem objevil Řehoře Jakubce, tajného nekatolíka, který dokonce jednal s císařem Josefem II. Také jsem mezi svými předky objevil známou rodinu Librů, o jejichž gruntu napsala významný román spisovatelka Teréza Nováková.

Klíčová slova:

Rodokmen, předci, genealogie, narození, manželství, úmrtí

Abstract:

.The work deals with the creation of the family tree and the life of rural society from the 18th century to the end of the 19th century. I chose historical analysis as the method. The work presents the results of research about my ancestors, the facts that I was able to find out about them, as well as the progress and difficulties of this type of research. My findings, which result mainly from digitized matrices and other sources, I compare with data from the literature. I also compiled a pedigree of my family, which is the main practical output of my work. Among my ancestors, I discovered Řehoř Jakubec, a secret non-Catholic who even negotiated with Emperor Joseph II. I also discovered a well-known Libra's family among my ancestors, about whose plot the writer Teréza Nováková wrote a famous novel.

Key words:

Family tree, ancestors, genealogy, birth, marriage, death

Obsah

ÚVOD.....	7
1. O genealogii.....	8
1.1. Prameny tvorby rodokmenu	8
1.2. Archivy v ČR.....	10
2. Tvorba mého rodokmenu	11
2.1. Postup při mém bádání	11
2.2. Potíže při mém bádání	12
3. Rozbor a porovnání života v 18. a 19. století	14
3.1. Narození.....	14
3.1.1. Kojenecká a dětská úmrtnost.....	14
3.1.2. Křest	15
3.1.3. Výběr křestního jména.....	15
3.1.4. Nemanželské děti a jejich početí.....	15
3.2. Manželství a rodina	16
3.2.2. Věk při uzavření sňatku.....	17
3.2.3. Konání sňatku.....	17
3.2.4. Smíšená manželství	17
3.2.5. Rodina	18
3.2.7. Povolání.....	19
3.3. Stáří a smrt	20
3.3.1. Výměnek	20
3.3.3. Stáří u nižších vrstev	21
3.3.4. Úmrtí	21
3.3.5. Příčiny úmrtí.....	22
4. Významní předkové.....	24
4.1. Řehoř Jakubec	24
4.2. Rodina Librů	25
Seznam použité literatury	28
Přílohy	30

ÚVOD

„Byly tenkráté zlé časy, vojny a nemoce i hladu bylo dost“.¹ Jak vypráví babička Boženy Němcové, život v tehdejší tradiční společnosti býval nelehký a drsný. Snažím se ho proto v této práci analyzovat a porovnávat s mými vypátranými předky. Mí předci mně nemohou už říci, jak to „tenkráté“ bylo. Jejich tváře a myšlení si vzal čas. Byli by bývali navždy zapomenuti, kdybych se neodhodlal pookrýt jejich jména a možnou rekonstrukci jejich života.

Po našich předcích dědíme řadu charakterových vlastností, dispozic, talentu nebo i dědičných chorob. Zejména se učíme z jejich doby a jednání, abychom byli schopni utvořit lepší budoucnost. Byli to také lidé, kteří nám zanechali svou práci a svým životem odkaz, z něhož čerpáme i po generacích inspiraci. Bez nich bychom tu nebyli.

Mým osobním cílem je výzkum a objev mých předků a jejich živobytí, avšak jedním z dalších cílů této práce je i pomoci začínajícím rodopiscům s tvorbou rodokmenu a upozornit je na chyby číhající v matrikách. Také si kladu za cíl ukázat lidem možnosti a způsoby vytvoření vlastního rodokmenu pomocí internetu. Ve své práci se pokusím na konkrétních příkladech vyvrátit či potvrdit některá tvrzení z literatury o životě lidí v 18. a 19. století. Budu se snažit, aby se v této práci porovnávaly životy především mých přímých předků.

¹NĚMCOVÁ, Božena. *Babička* [online]. V MKP 1. vyd. Praha : městská knihovna v Praze, 2012 [cit z 3.4 2021]. Dostupné z WWW: <<http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/37/76/44/babicka.pdf>>. str. 82

1. O genealogii

Genealogie je vědní obor zkoumající vztahy mezi lidmi, které vyplývají z jejich společného původu. Genealogie se dělí na vědeckou a nevědeckou (soukromou). Vědecká genealogie se zabývá rodinnými vazbami, proměnami společnosti z čistě vědeckých účelů, zatímco soukromá genealogie zkoumá rodokmen založený na zájmy a osobní důvody daných osob. Soukromou genealogii označujeme také jako rodopis.

Nejstarší zmínky o rodopisných záznamech najdeme už ve starověku. Příkladem nám může být rodokmen bohů starověkého Řecka. Ovšem rozšíření rodopisu se vyskytuje v období středověku, souvisí se vznikem šlechtických rodů, kdy se rodiny či jednotlivci z různých společenských vrstev snažili dokázat své příbuzenské spojení s významnými a slavnými rody. O genealogii šlechtických rodů se také zmiňuje Kosmas i Dalimil ve svých kronikách.

V 19. století se začíná rodokmen zkoumat i mezi měšťanskými rodinami a ve 20. století se začíná objevovat genealogie venkovská, která pátrá po řemeslnických a selských rodech.² V posledních letech se kvůli digitalizování pramenů na internetu soukromá genealogie velmi rozšířila a stala se více přístupnou pro veřejnost.³

1.1. Prameny tvorby rodokmenu

Klíčovým zdrojem a pramenem genealogické heuristiky jsou matriky. V 18. a 19. století byly matriční záznamy vedeny v českém, latinském a německém jazyce. Záleží však na tom, kde a kým byla daná matrika vedena.

Obecně však platí, že čeština byla jazykem obyčejných lidí, němčina úřednictva a latina duchovenstva. Písmo v matrikách, ale i v dalších dokumentech se v průběhu času měnilo.

² LEDNICKÁ, Blanka. *Sestavte si rodokmen: pátráme po svých předcích*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4069-0. str. 8

³ LEDNICKÁ, str. 27

Jeden z nejstarších a nejčastějších typů písma vedeného v matrikách se nazývá kurent, který se používal od 16. století po druhou polovinu 19. století. Dalším typem je humanistická kurzíva, používaná především v 18. století. Z humanistické kurzívy vychází latinka, která se od druhé poloviny 19. století používá dodnes.⁴

Nejstarší matriky zaznamenané na našem území nalezneme v polovině 16. století. Jejich zavedení nařídil Tridentský koncil v roce 1563. Až teprve v roce 1784, v době vlády Josefa II., se matriky staly úředním dokumentem a začaly se dělit na křestní, oddávací a úmrtní. Předtím byly totiž nesjednocené a obsah zápisů neměl jasně ustanovená pravidla.⁵

Díky tolerančnímu patentu (1781) vznikají i evangelické matriky, které se ovšem úředním dokumentem stávají až od roku 1829. Do té doby byli nekatolíci povinně zaznamenáváni i v katolických matrikách. Josef II. také nařídil zapsat indexy k daným matrikám. Indexy (rejstříky) jsou velkou pomůckou pro badatele. Obsahují totiž seznam osob, které se nacházejí v té dané matriční knize. Řazeny jsou podle abecedy nebo i podle roků. Vzhledem k jejich nepřesnosti mohou však být pro rodopisce i problémem.⁶

V roce 1870 vznikají takzvané civilní matriky určené pro jedince, kteří vystoupili z církve nebo uzavřeli civilní sňatek.

Problémem pro rodopisce mohou být i živé matriky obsahující záznamy mladší 100 let. Z důvodu ochrany osobních údajů jsou totiž nepřístupné a do archivu se přesunou až přesáhnou 100 let u matrik narozených a 75 let u oddaných a zemřelých. Do té doby si musí rodopisec dojit na matriční úřad a prokázat své příbuzenské spojení s osobou, kterou chce vyhledat.⁷

Dalším důležitým pramenem jsou pozemkové neboli gruntovní knihy. V těchto knihách se nacházejí údaje o nemovitostech a pozemcích, které daní jedinci vlastnili. Najdeme zde zápisy o prodeji a koupi usedlostí, ale také i informace o movitém majetku daného gruntu nebo určení místa výměnku na pozemku apod.

⁴ LEDNICKÁ, str. 61, 65

⁵ LEDNICKÁ, str. 16

⁶ LEDNICKÁ, str. 48-49

⁷ LEDNICKÁ, str. 16

V gruntovních knihách nenajdeme podruhy ani nádeníky, protože žili v pronájmu a nevlastnili žádný grunt či usedlost. Pozemkové knihy jsou velmi cenným pramenem pro představu o majetkových poměrech předků.⁸

Avšak z mé zkušenosti vyplývá, že digitalizování gruntovních knih je velmi omezené a setkávám se s nimi jen v určitých digitálních archivech.

Za zmínkou určitě stojí i další archivní zdroje. Například tereziánské a josefínské katastry, které zaměřovaly půdu a pozemky jednotlivých hospodářů.⁹ K mapování dané usedlosti nám také poslouží indikační skici, které obsahují nákresy obcí a k nim příslušná katastrální území. Můžeme tedy porovnat tehdejší čísla popisná s dnešními čísly jednotlivých domů.¹⁰ Dalším podstatným zdrojem jsou obecní kroniky. V obecních kronikách jednotlivých obcí můžeme najít různé zmínky o domech a jejich majitelích.¹¹

1.2. Archivy v ČR

V České republice dnes funguje 9 archivů. Jedná se o oblastní a zemské archivy a archiv města, to platí v případě Prahy. Státní oblastní archivy najdeme v Praze, Plzni, Třeboni, Litoměřicích a v Zámrsku. Dva zemské archivy se nacházejí v Brně a Opavě. V dnešní době je každý archiv s digitalizovanými dokumenty zpřístupněn volně na internetu.¹² Každý virtuální archiv je ovšem jinak zřízen a dokumenty, které daný archiv obsahuje, mohou být omezenější než v jiném archivu.¹³

⁸ LEDNICKÁ, str. 137-138

⁹ LEDNICKÁ, . str. 141

¹⁰ LEDNICKÁ, 99-102

¹¹ LEDNICKÁ, str. 144

¹² LEDNICKÁ, str. 23

¹³ LEDNICKÁ, str. 27-36

2. Tvorba mého rodokmenu

Můj rodokmen obsahuje dohromady 265 přímých předků¹⁴. Tvorba rodokmenu mně trvala 2 roky a stále tvorba pokračuje. Rodokmen se skládá především z nižších vrstev společnosti. Všichni mí přímí předci pochází z vesnických oblastí, konkrétně z Polabí, Třeboňska, Jižní Moravy a Pardubického kraje.

S rodokmenem mi nejvíce pomáhal a stále pomáhá historik Martin Hůrka, který mě zasvětil do tajů rodopisu a také zprvu hodně pomáhal s překladem složitějších slov v matrikách. Dále jsem korespondoval s panem Josefem Dvořákem, protože existuje stejná linie jeho a mých předků Purnochových. Také jsem korespondoval s archivářem Sixtem Bolom-Kotari, který napsal vědeckou práci o mém předkovi Řehoři Jakubcovi.

Má nejstarší rodová linie Purnochů sahá až do doby předbělohorské. Rod Purnochů začíná přímým předkem Davidem Purnochem, jehož synem byl Jiřík Purnoch, který se narodil patrně roku 1633 a zemřel 17. února 1703 v Líbeznicích.¹⁵ Rod končí přímým předkem Barborou Purnochovou (1888-1974), mou praprababičkou, která naposledy nesla v mé přímé linii toto příjmení.

2.1. Postup při mém bádání

V první řadě jsem si musel zjistit od svých prarodičů informace o svých předcích. Po zjištění jejich bydliště jsem začal pátrat v digitalizovaných matrikách. Překážkou ovšem byly již zmíněné živé matriky. Musel jsem tedy začít u osob, které se narodily v 19. století a jsou zapsané v digitalizovaných matrikách. Jelikož většina mých předků pochází z vesnic, pátrání po nich bylo jednodušší, protože se všichni drželi ve stejných vesnických oblastech a málokdy se stalo, že by se odstěhovali někam hodně daleko.

¹⁴ Viz příloha č. 1 na straně 30

¹⁵ DVOŘÁK, Tomáš, *Osobní stránky Tomáše Dvořáka věnované rodopisu a místopisu 2007*, [online], [cit. z 25.3 2021], dostupné z <http://dvorak-rodopis.cz/predci/vyvod/70697074>

Snažil jsem se vyhledat u jednotlivých osob všechny druhy matričních záznamů, abych měl jasnou představu o jejich životě. Z matrik 19. století mohu zjistit u daných jedinců například čísla popisná jejich usedlostí, zdroj obživy, příčinu smrti apod.¹⁶ Abych však pokračoval po rodové linii do minulosti, musí být v každé křestní či oddávací matrice uvedeni rodiče nebo i prarodiče daného jednotlivce. Všeobecně platí, že matriky vytvoří strukturu a kostru rodokmenu a život předků nám přiblíží především gruntovní knihy. Tyto knihy ovšem nejsou většinou digitalizované, jak jsem již uvedl výše, a proto jsem z nich nemohl čerpat potřebné informace. Avšak čerpal jsem například z digitalizované kroniky obce Vyšehořovice, kde jsem se o svých předcích dozvěděl údaje o jejich úmrtí a postavení ve venkovské společnosti.¹⁷

2.2. Potíže při mém bádání

Mou asi největší komplikací byla čitelnost písma daných matrik. Čím hlouběji do minulosti jsem šel, tím se čitelnost písma v matrikách zhoršovala. K překladu textu používám abecedu kurentu a latinsko-český i německo-český slovník.

V 18. století se v matrikách nachází málo údajů u vyhledaných osob. V polovině 18. století se už ani nezapisuje rodné příjmení matky či nevěsty.¹⁸ Její rodné příjmení však můžeme najít v oddávacích matrikách, kde je zapsáno příjmení otce dané nevěsty. Zmatečný může být i fakt, že v matrikách zemřelých je většinou chybně uváděno, v kolika letech daní jedinci zemřeli. To platí i pro ženění a vdávání v oddávacích matrikách.¹⁹ Pakliže vyhledáme jedince, který byl nemanželsky zplozen, nemusí být v matrikách zapsán jeho otec, a tak nemůžeme pokračovat v otcově linii.²⁰

Komplikace můžeme také najít i u svatby vdovce nebo vdovy, kdy většinou nejsou v matrice zapsáni jejich rodiče. Avšak naopak jsou zapsáni při předchozí svatbě zesnulého manžela či manželky.²¹

¹⁶ LEDNICKÁ, str. 69-83

¹⁷ Archiv obce Vyšehořovice, Pamětní kniha obce Vyšehořovic, Státní okresní archiv Praha-východ se sídlem v Přemýšlení, [online], [cit. z 25.3 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/a/337/1>

¹⁸ LEDNICKÁ, str. 80

¹⁹ LEDNICKÁ, str. 82

²⁰ LEDNICKÁ, str. 128

²¹ LEDNICKÁ, str. 80

Mým dalším problémem bylo nalezení křtu, svatby nebo úmrtí u některých jedinců. Příčinou může být chyba v indexu, matrice nebo i mé chybné hledání. Avšak příčinou může být i samotná digitalizace matrik ve virtuálním archivu, kdy matrika, kterou hledám, nebyla zkrátka digitalizována.

Matriky psali většinou duchovní, a proto se často stává, že chybně zapsali jména či příjmení, což je dáno jejich individuálními schopnostmi, respektive vzděláním zapisovatelů.²²

²²(c) 2014-2021 *Hledání předků, Nástrahy matričních knih I.*, [online], [cit. z 27.03 2021] dostupné z <https://www.hledanipredku.cz/nastrahy-matricnich-knih/>

3. Rozbor a porovnání života v 18. a 19. století

Tato kapitola je rozdělena na tři části: narození, manželství a stáří. V těchto tři důležitých meznících života se budu snažit rozebrat problémy týkajících se těchto jednotlivých úseků a porovnávat literaturu s mým výzkumem.

3.1. Narození

Narození dítěte bylo velkou, ale i poměrně častou událostí. Radost a nadšení rodičů z příchodu syna nebo dcery na svět, ale ihned vystřídalo utrpení a nejistota.²³ Úmrtí rodičky nebo novorozence byla totiž zcela běžná.

3.1.1. Kojenecká a dětská úmrtnost

Vysokému počtu porodů odpovídal i vysoký počet úmrtnosti kojenců a dětí. Tehdejší úmrtnost dětí a novorozeňat byla více než desetkrát větší než dnes.²⁴ Výzkum úmrtnosti kojenců a dětí v Břevnově to dokládá: „V létech 1700 - 1750 zemřelo z 1000 břevnovských chlapců během 1. roku věku 189 a z 1000 dívek 175. V létech 1751 - 1800 to však již bylo 295 chlapců, respektive 216 dívek. Tento nárůst kojenecké úmrtnosti však neměl dopad na celkovou dětskou úmrtnost. Mezi lety 1700 - 1750 zemřelo během prvních 15 let života z 1000 chlapců 461 a z 1000 děvčat 410, v období 1751 - 1800 pak 483, respektive 462.“²⁵

V průběhu 19. století se zlepšují hygienické zásady, lékařská péče a celkově pozornost k mateřství a k porodům. Stále však platí, že úmrtnost byla obrovská.²⁶ Při mém výzkumu svých předků Josefa Purnocha (1842-1917) a jeho manželky Marie Purnochové (1852-1917) jsem zjistil, že se z 11 dětí, které společně zplodili, dožilo jen 5 dospělosti.²⁷

²³ LEDNICKÁ, str. 109

²⁴ LENDEROVÁ, Milena. *Dějiny každodennosti "dlouhého" 19. století*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005. ISBN 80-7194-756-3. Str. 60, [online][cit. z 1.4 2021] dostupné z <http://uhv.upce.cz/upload/skriptum.pdf>

²⁵ HORSKÝ, Jan a Markéta PRAŽÁKOVÁ SELIGOVÁ. *Rodina našich předků*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1997. Knižnice Dějin a současnosti. ISBN 80-7106-195-6., str. 84

²⁶ LEDNICKÁ, str. 122

²⁷ Římskokatolická církev, Vyšehořovice 17, Státní oblastní archiv v Praze, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/8141/2>

V matrikách zemřelých se u kojenců uvádí jako nejčastější příčina úmrtí psotník. Pod touto příčinou si můžeme představit všelijaké křeče, avšak skutečná příčina úmrtí nebyla známa a jednoduše se skryla pod pojmem psotník.²⁸

3.1.2. Křest

Křest dítěte se většinou konal jeden až tři dny po narození. Křest prováděl farář nebo kaplan v nejbližším farním kostele, avšak pokřtít v nouzi dítě, které po porodu mohlo umírat, mohla i porodní babička. Po uskutečnění křtu se dítě zapsalo do matriky.²⁹

V matrikách narozených a pokřtěných se v druhé polovině 19. století většinou zapisují společně se jménem pokřtěnce i jména křtícího, porodní babičky, rodiče pokřtěnce a také jeho kmotrů. Dva kmotři jsou obvykle zapsáni v matrice narozeného. Mnohdy byli vybíráni z příbuzenstva.³⁰

3.1.3. Výběr křestního jména

Při křestním obřadu bylo dítěti vybráno vhodné jméno, které bylo obvykle zvoleno po jednom ze svých rodičů, prarodičů nebo kmotrů. Nicméně novorozeně mohlo být také pojmenováno po panovnicích, patronech nebo světců. Svatořečení Jana z Nepomuku roku 1729 zvýšilo oblíbenost používání jeho jména.³¹ Například Jakuba Pokorného (1753 – 1813) jsem v matrikách narozených našel zapsaného jako Jakuba Jana Nepomuckého.³² Nemanželské děti mohly dostat méně časté jméno z důvodu odlišení se od ostatních.³³

3.1.4. Nemanželské děti a jejich počti

Můj rodokmen obsahuje dohromady 4 nemanželsky narozené předky v přímé linii. Jsou to Václav Benešovský (1893-1943), Jiří Purnoch (1788-1810), Albína Skalníková (1855-?) a její matka Antonie Skalníková (1832-?).

²⁸LEDNICKÁ, str. 122

²⁹LEDNICKÁ, str. 109

³⁰LENDEROVÁ, str. 26

³¹LEDNICKÁ, str.110

³²Bříství (Římskokatolická církev), Bříství 04, Státní oblastní archiv v Praze, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/4296/64>

³³LEDNICKÁ, str.110, můj přímý předek Albína Skalníková by se dala považovat za nemanželsky zrozeného jedince s neobvyklým jménem.

Nemanželsky narozené děti poznáme tak, že v matrice většinou chybí jméno otce a kolonka je tak zcela prázdná. Popřípadě bylo dané dítě uznáno otcem za vlastní, a tak mohl být otec dopsán do matriky.³⁴

Tuto situaci jsem sledoval u případu Antonie Skalníkové, u které se následně v matrice zapsal její otec Jakub Skalník. V matrice je poznamenáno: „*Jakub Skalník, vysloužilý voják a podsedek z Lazinova, se prohlásil před podepsanými svědky za otce dítěte a požádal o zanesení svého jména. 26. listopadu 1850 si vzal matku dítěte za ženu*“.³⁵

Zpečetěním pozdějšího sňatku rodičů se Antonie mohla legitimizovat a stát se plnoprávným členem společnosti. Zatímco je Antonie v matrice narození zaznamenána jako nemanželské dítě, u její svatby s Vincentem Doskočilem je už uvedena jako manželská dcera Jakuba Skalníka.³⁶

Nemanželsky zrozené dítě, jež nebylo legitimizováno sňatkem jeho rodičů, vedlo společně s jeho matkou neblahý život. Společností byli často zavržováni. Proto se většina svobodných matek snažili o legitimizaci svatbou, avšak zřídka se jim to povedlo. Otcem mohl totiž být i sedlák, u kterého dívka sloužila. V tomto případě byla šance, že se otec přizná k dítěti, velmi nízká.³⁷

3.2. Manželství a rodina

Uzavírání sňatků, plození potomků a vytváření rodiny byly hlavními prioritami našich předků. Tradiční rodina se ve své době poměrně lišila od dnešní moderní rodiny. Odlišnost spatřujeme ve sňatečním věku, natalitě, mortalitě a také v samotném chápání pojmu „rodina“.³⁸

³⁴ LEDNICKÁ, str. 128

³⁵ Letovice (Římskatolická církev), Letovice 475, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z <https://www.mza.cz/actapublica/matrika/detail/3344?image=216000010-000253-003368-000000-000475-000000-00-B00080-00010.jp2>, str. 246

³⁶ Letovice (Římskatolická církev), Letovice 492, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z <https://www.mza.cz/actapublica/matrika/detail/3353?image=216000010-000253-003368-000000-000492-000000-00-B00082-00530.jp2>, str. 53

³⁷ LEDNICKÁ, str.127

³⁸ LENDEROVÁ, str.51

3.2.2. Věk při uzavření sňatku

Sňatek byl jeden z nejvíce důležitých okamžiků v životě každého jedince. Průměrný věk při uzavírání sňatku v 18. století byl mezi 20 až 25 lety u žen, zatímco u mužů se věk pohyboval okolo 27 let a více.

V matrikách je věk zkrásně uváděn, jak jsem již zmiňoval výše. Dotyčná osoba, která do matriky zaznamenávala tyto údaje, totiž neověřovala přesný věk a informace čerpala zejména od rodiny.³⁹

U mužů se však očekávalo, že uzavřou sňatek tehdy, až budou mít dost prostředků na uživení a zabezpečení svých rodin.⁴⁰ Jako příklad si můžeme vzít nádeníka z Kozovaz Josefa Musila, který uzavřel sňatek s Barborou Flendrovou ve stejném roce, ve kterém, jako právoplatný dědic, převzal grunt po svém otci.⁴¹ Ovšem ne vždy tomu tak bylo. Sňatek totiž nebyl záležitostí jen dvou jedinců, ale týkal se zájmů i více lidí, kteří mohli být v příbuzenském spojení.⁴²

3.2.3. Konání sňatku

Svatební rituál se většinou konal v obydlí nevěsty, i když existují i výjimky. Například u vdoveckých sňatků se obřad zpravidla konal v místě bydliště muže. Nicméně před rokem 1784 svatby probíhaly ve farnosti, do které náležel ženich.⁴³

3.2.4. Smíšená manželství

Po vyhlášení tolerančního patentu se objevují smíšené sňatky katolíků a nekatolíků. Katolická církev tyto sňatky nedoporučovala, ale tolerovala je s určitými výhradami po celé 19. století.⁴⁴

³⁹ LEDNICKÁ, str.77

⁴⁰VELKOVÁ, Alice. *Krutá vrchnost, ubozí poddani?: proměny venkovské rodiny a společnosti v 18. a první polovině 19. století na příkladu západočeského panství Štáhlavy*. Praha: Historický ústav, 2009. ISBN 978-80-7286-151-4. Str. 371 [online] [cit. z 3.4 2021] dostupné pdf k stažení ze stránky <https://www.researchgate.net>

⁴¹Bříství (Římskokatolická církev), *Bříství 15*, Státní oblastní archiv v Praze, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/4307/8>

⁴²VELKOVÁ, str. 371

⁴³LEDNICKÁ, str. 116-117

⁴⁴PAVELKOVÁ ČEVELOVÁ, Zuzana. *Gender, víra a manželství v "dlouhém" 19. století: možnosti interpretace katolických normativních pramenů*. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, 2012. ISBN 978-80-7395-487-1. Str. 136, [online] [cit.

Pakliže se katolík oženil s evangeličkou, měly všechny děti vyznávat katolickou víru. V případě sňatku evangelíka s katoličkou měly děti vyznávat víru podle pohlaví. Tedy jedině syn mohl vyznávat protestanství.⁴⁵

V určitých případech katolická církev uznala smíšené manželství za platné a dovolené za podmínky, že děti budou pokřtěné a vychovávané v katolické víře. V opačném případě církev uzná manželství za platné, ale není dovolené, což v katolickém smyslu značí, že snoubenec katolického vyznání velmi zhřeší.⁴⁶ K tomuto tvrzení mohu uvést sňatek evangelíka Josefa Fučíka a katoličky Marie Haklové, který v roce 1876 uskutečnil evangelický pastor.⁴⁷

Avšak v roce 1890 proběhla další jejich svatba. Důvod jejich druhé svatby spatřuji v poznámce, zapsané v matrice pod jmény snoubenců, která oznamuje: „*Katolický křest a výchování veškerých z tohoto manželství vzešlých dětí jest zaručeno*“.⁴⁸

3.2.5. Rodina

Rodina jako označení svazku muže, ženy, dětí a dalšího příbuzenstva, se v tradiční společnosti užívalo poněkud odlišně. Do rodiny totiž mohly patřit i osoby zcela nepříbuzné. Do rodiny tedy můžeme většinou zahrnout služebnictvo, podruhy a jedince vykonávající čelední službu.⁴⁹

z 2.4 2021] dostupné z <https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/35202/disertace-Cevelova.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

⁴⁵LEDNICKÁ, str.91

⁴⁶PAVELKOVÁ, str. 144

⁴⁷Prosetín (Českobratrská evangelická církev), Prosetín 16731, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z

<https://www.mza.cz/actapublica/matrika/detail/7387?image=216000010-000253-003380-000000-016731-000000-00-B07240-00690.jp2>, snímek 69

⁴⁸farní úřad: Bělá nad Svitavou, M-17 7610 matrika O, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z https://vychodoceskearchivy.cz/wp-content/uploads/2020/08/8700_Sbirka-matrik-Vychodoceskeho-kraje-1587-1949_NAD_190-stav-2020-08-18.pdf

⁴⁹HORSKÝ, Jan a Markéta PRAŽÁKOVÁ SELIGOVÁ, str 19

3.2.7. Povolání

V matrikách často najdeme informace o povoláních, které naši předkové vykonávali, aby uživili své rodiny. Povolání, zejména dolních vrstev, se většinou vztahovaly k zemědělství a k různým řemeslům. Zaměstnání byla obvykle mužská záležitost. Ženy pracovaly taktéž, nicméně pouze v domácnosti daného hospodářství.

Výjimečně se objevovaly v samostatných a vlastních řemeslech. Avšak nejčastější, velmi respektované a výhradně ženské řemeslo, které nacházíme v matrikách, byla porodní bába.

Mezi nejpočetnější skupiny se v 18. a 19. století řadili sedláci a rolníci. Jejich sociální postavení záviselo na velikosti polnosti a hospodářství, o které pečovali. V matrikách najdeme různá označení pro menší a větší sedláky. Mezi malé hospodáře jsou řazeni čtvrtlánici, půllánici, chalupníci a domkáři.⁵⁰ Nejnižší status vesnické i městské hierarchie měli podruzi a nádeníci. Naopak rychtáři (zástupci vrchnosti v obci) a větší gruntovníci měli nejmávanější postavení na venkově.

Domkáři a další skupiny v dolních vrstvách společnosti si vydělávali různými řemesly. Pracovali často jako obuvníci, ševci, krejčí, truhláři, tkalci atd. U „stěhovavých“ povoláních bychom našli pastýře, učitele a ovčáky apod.⁵¹

Jestliže prvorození synové selských rodin zdědili grunt a stali se hospodáři onoho gruntu, prostřední synové mohli často zastávat povolání učitelské. Učitel v 18. století měl velmi nízký příjem. Pozoruhodným příkladem nám může být prosetínský kantor Řehoř Jakubec, který si musel přivydělávat jako krejčí, protože profese učitele by ho obtížně uživila.⁵²

⁵⁰ LEDNICKÁ, str.103

⁵¹ LEDNICKÁ, str.104-107

⁵² BOLOM-KOTARI Sixtus. *Evangelik. Příklad Řehoře Jakubce [Ein Protestant - Řehoř Jakubec].* In: *Člověk na Moravě ve druhé polovině 18. století.* Ed. Jiří Malíř a kol., Brno 2008, str 121-123 [online][cit. z 2.4 2021], dostupné z https://www.academia.edu/17475819/Evangel%C3%ADk_P%C5%99%C3%ADklad_%C5%98eho%C5%99e_Jakubce_Ein_Protestant_%C5%98eho%C5%99_Jakubec_In_%C4%8Clov%C4%9Bk_na_Morav%C4%9B_ve_druh%C3%A9_polovin%C4%9B_18_stolet%C3%AD_Ed_Ji%C5%99%C3%AD_Mal%C3%AD%C5%99_a_kol_Brno_2008_17_135

Dalším výrazně zajímavým povoláním byli vojáci, kteří jsou řazeni mezi „stěhovává“ povolání. Život vojáka ovlivňovaly časté přesuny vojska po území habsburské monarchie i mimo ní. Vojáci se ženili až po ukončení vojenské funkce. Často se tedy stávalo, že měli nemanželské děti, které byly poté legitimizovány sňatkem.⁵³ Ukázkou nám může být už již zmiňovaný Jakub Skalník, který žil v Lazinově, ale sloužil jako voják v Jihlavě. Po propuštění se v roce 1850 oženil.⁵⁴

3.3. Stáří a smrt

Stáří, poslední etapa lidského života, nebyla dána určitým věkem. Lidé, kteří byli považováni za staré, se většinou distancovali od hospodářského života a po předání gruntu obvykle odcházeli na výměnek dožít svá léta.⁵⁵ V této kapitole také rozeberu problematiku příčin úmrtí a věku v úmrtních matrikách.

3.3.1. Výměnek

Rozhodnutí hospodáře odejít na výměnek ovlivňovalo několik faktorů. V první řadě to bylo především kvůli vysokému věku, popřípadě nemoci. Stárnutí totiž znamenalo nedostatek fyzických sil pro práci a i sama vrchnost podporovala, aby grunt vedl práce schopný sedlák než utahaný stařec.

Dalším důvodem k odchodu na výměnek bylo zadlužené hospodářství, k tomu docházelo velmi často. Zadlužený sedlák mohl předání své usedlosti synovi tímto uspišit, aby povinnosti k splacení dluhu přešlo na onoho dědice. Předání gruntu a následný odchod na výměnek se mohly také konat u příležitosti svatby dědice.

Také na výměnek odcházela vdova po smrti svého manžela.⁵⁶ Já osobně jsem se v úmrtních matrikách s pojmy „vejminkář“ a „vejminkářka“ setkával poměrně často, obzvláště v 19. století.

⁵³ LEDNICKÁ, str. 106-107

⁵⁴ Letovice (římskokatolická církev), Letovice 492, [online], [cit. z 29.03 2021], dostupné z Matriky - ACTA PUBLICA (mza.cz), str. 51

⁵⁵ VELKOVÁ, str.429

⁵⁶ VELKOVÁ, str.282-284,

3.3.3. Stáří u nižších vrstev

V těžké situaci se však nacházeli podruzi a nádeníci, kteří nedrželi žádný grunt. Jestliže už nemohli nadále pracovat, museli doufat, že se o ně postará rodina. Jinak se z nich mohli stávat žebráci.⁵⁷ Příkladem nám může být podruh z Vrátkova František Chládek, který je v úmrtní matrice zapsán jako žebrák.⁵⁸

Chudí jedinci mohli prosit vrchnost o peněžitou podporu. Vrchnost zpravidla hojně poskytovala podporu vdovám. Mužům pak méně, protože se předpokládalo, že se muž zabezpečí sám. Žena byla přece jen závislá na svém manželovi.⁵⁹

V zápisech ze schůzí obecního zastupitelstva ve Vyšehořovicích (1881-1902) je zmíněna prosba vdovy z Kozovaz Anny Fantíkové. V protokolu je napsáno: „*Pan starosta oznamuje že žádají dvě ženy a sice: Vyhnalkova Marie – Fantikova Anna o podporu chudých – uzavřeno: požadati p. J. Hromadu by odevzdal chudou pokladnu a po proskoumaní, se jím uděly podpora.*“⁶⁰

3.3.4. Úmrtí

Ačkoli se tématu smrti dnes raději vyhýbáme a často se jí dokonce i bojíme, v 18. až 19. století byla velmi častým a respektovaným úkazem lidského života. Jeden ze zdrojů píše: „*Odhadujeme, že v polovině 18. století se lidé žijící v českých zemích dožívali průměrně 25 až 28 let, v polovině 19. století to bylo přes 30 let, na počátku 20. století 40 let.*“⁶¹

Jak jsem již zmiňoval výše, v matrikách zemřelých je většinou počet let, ve kterém daní jedinci zemřeli, napsán chybně a nepřesně, především v 18. století. Důvodem nám může být nedůležitost roku narození a celkově irelevantní věkosti, proto rodinní příslušníci ani nevěděli v kolika letech jejich příbuzný zemřel. Počet let se tedy obvykle zaokrouhloval, zejména směrem nahoru.⁶²

⁵⁷VELKOVÁ, str. 432

⁵⁸Tismice (římskokatolická církev), Tismice 03, [online], [cit. z 29.03 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/10387/83>

⁵⁹VELKOVÁ, str.433-434

⁶⁰Archiv obce Vyšehořovice, Zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva (1881-1902), S3012481

⁶¹LENDEROVÁ, str. 69,

⁶²LEDNICKÁ, str. 82

Věk a příčina úmrtí šafáře Václava Hybše jsou v matrice zemřelých zapsány jako sešlost věku ve 108 letech. Avšak skutečný a přesný Hybšův věk úmrtí čítá pouhých 87 let.⁶³

Dalším příkladem, který nám ukazuje nedůležitost věku, nám poslouží výslechový protokol z roku 1798 na gruntě Jana Musila, šlo o zdejší okradení jednoho vojáka. Mezi vyslýchanými byla Alžběta Slováčková, která říká: „*Jmenuji se Alžběta Slováčková. Stará jak jsem, nevím, asi 24 let*“.⁶⁴

V 19. století se začíná věk uvádět o něco přesněji.⁶⁵ Z mé zkušenosti se většinou rozdíl mezi matričním a skutečným věkem liší o pár roků.

3.3.5. Příčiny úmrtí

Do druhé poloviny 19. století stanovoval příčinu úmrtí zpravidla rychtář nebo farář. Proto je uvedení příčin úmrtí do matrik velmi omezené a zpravidla mohl jedinec zemřít na úplně jinou nemoc než tu, která je uvedena v matrice. Příčiny úmrtí jsou s postupem času a rozvojem lékařství zpřesňovány.

Mezi nejobvyklejšími příčinami úmrtí se považuje „*psotník (více u dětské úmrtnosti), sešlost věkem (nebo také starost), zápal plic, souchotiny, angína (boule v krku), horečky nebo píchání u srdce*“.⁶⁶

⁶³Bříství (Římskokatolická církev), *Bříství 19*, [online], [cit. z 29.03 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/4311/38>

⁶⁴Martin HŮRKA, *Krádež ve Vyšehořovicích roku 1798, Vyšehořovicko, 2017, roč. 6, č. 1, s. 10-12*, [online], [cit. z 29.03 2021], dostupné z <https://brandys.muzeumbrandys.cz/cz/kradez-ve-vysehorovicich-roku-1798>, *Zmiňovaná Alžběta Slováčková je jediná vyjímka z této práce, která není mým přímým předkem a nejspíš ani příbuzným. Její uvedení je zde pouze ilustrativní (z matrik vyplývá, že i moji předci a zejména jejich okolí mělo potíže s určením přesného věku).*

⁶⁵LEDNICKÁ, str. 82

⁶⁶LEDNICKÁ, str. 120

Pakliže vynechám psotník jakožto úmrtí kojenců a dětí, v mém rodokmenu nejčastější příčiny úmrtí v 19. století byly sešlost věkem a tuberkulóza neboli souchotiny. Avšak u jednoho mého předka Jiřího Purnocha, který zemřel ve 22 letech, se příčina úmrtí uvádí jako zápal plic a kolika.⁶⁷ V 18. století se s příčinami úmrtí setkávám zřídka. Proto mohu z mého rodokmenu uvést jen příčiny úmrtí z 19. století.

⁶⁷*Tuklaty (Římskatolická církev), Tuklaty 10, [online], [cit. z 29.03 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/11309/52>*

4. Významní předkové

4.1. Řehoř Jakubec

Výsledkem mého nejvýznamnějšího badatelského objevu je osoba Řehoře Jakubce. Jako kantor, náboženský lidový vůdce, tajný nekatolík a zastánce náboženské svobody je i mým přímým předkem z rodové linie z vesnic okresu Blansko. Narazil jsem na něj v jedné matrice a jako i u ostatních předků jsem se snažil pomocí vyhledavače na internetu najít o něm nějaké informace a zmínky. Po objevení vědecké práce pojednávající o Řehoři Jakubcovi se mně podařilo zkontaktovat autora této práce, ředitele muzea v Náchodě a archiváře PhDr. Sixta Bolom-Kotari, Ph.D., který mně posléze poskytl rodokmen Řehoře Jakubce, jenž naprosto odpovídal mé rodové linii.⁶⁸

Řehoř se narodil v Prosetíně⁶⁹ roku 1726. Jeho otcem byl rychtář Matěj Jakubec, který vedl spor s vrchností kunštátského panství. Vyrůstal v poměrně významné rodině. Řehoř se stal učitelem na zdejší škole⁷⁰ a jako jeden z mála vesničanů byl i velmi vzdělaný, na pohřbech zpíval, uměl dobře latinsky a také tvořil a vázal vlastní knihy, zejména kancionály.

Jelikož v době Marie Terezie protestantství nebylo povoleno vyznávat, Řehoř společně s dalšími místními lidmi se stal tajným nekatolíkem, který pořádal nepovolené schůze a také vlastnil sklad „kacířských“ knih. Jezdil i na daleké nepovolené cesty, které dokázal zdůvodnit nákupem potřeb pro děti ze škol. Evangelíci z Olešnice, Prosetína a okolí jezdívali také na evangelické mše do Prešpurku⁷¹, kde se protestantství tolerovalo.

Když se doba nepatrně rozvolnila, tajní nekatolíci se začali více projevovat. Řehoř se i dokonce spojil s evangelíky v Prusku a Rakousku. Po odhalení víry několika tajných nekatolíků v čele s Jakubcem byli zatčeni a vyslýcháni. Poté následoval mírný rozsudek, který obsahoval odebrání kacířských knih a menší tresty.⁷²

⁶⁸ Viz Příloha č. 4 na straně 35

⁶⁹ Prosetín je obec v okrese Žďár nad Sázavou v Kraji Vysočina

⁷⁰ Žákem Řehoře Jakubce se dokonce stal i významný evangelický písmák a spisovatel Tomáš Juren

⁷¹ Prešpurk je archaický název pro dnešní Bratislavu.

⁷² BOLOM-KOTARI, str. 120-127,

V té době už se protestanství rapidně rozšířilo a Řehoř, jakožto zástupce kunštátských evangelíků, se společně s dalšími zástupci evangelíků z jiných krajů vypravil do Vídně, kde byl přijat samotným císařem Josefem II. Císař zavedl toleranční patent, který však nedopadl úplně podle představ Jakubce a jeho souvěrců. Vyznávání helvétské nebo reformované víry doprovázelo plno restrikcí. Protestanti totiž museli nadále platit poplatky katolickým farářům a jejich evangelické modlitebny byly zatíženy přísnými omezeními. Řehoř se pokoušel tyto restriktce redukovat, bohužel neúspěšně. Jeho poslední léta vyplňují různé skandály, při kterých vznikaly různé bouře a nepokoje po krajích. Zemřel v 60 letech roku 1786.⁷³

V polovině 80. let 18. století se k protestanství hlásila, jak ve své práci píše Sixtus Bolom-Kotari, „2 procenta z celkového počtu čtyř milionů tehdejších obyvatel“.⁷⁴ V mém rodokmenu nacházím 23 přímých evangelických předků příbuzensky spjatých s Jakubcem. Myslím si, že někteří z nich se mohli zúčastňovat tajných schůzi, bohoslužeb a i otevřeněji aktivně vystupovat pro náboženskou svobodu, tak jako to dokázal Řehoř Jakubec.

4.2. Rodina Librů

Mezi své předky bych rád zařadil i Václava Libru, majitele gruntu v Nedvězí⁷⁵. Prozatím se mi však přímou vazbu na můj rod nepodařilo bezpečně prokázat, byť je pravděpodobná. Znamý Librův grunt v Nedvězí inspiroval spisovatelku Terézu Novákovou k vytvoření známého románu *Na Librově gruntě*. Tento statek také posloužil filmařům, například pro jednu epizodu z Četnických humoresek. Mnohem významnější roli však získal ve filmu *Všichni dobří rodáci*, kde se stal domovem Waldemara Matušky, hrajícího jednu z hlavních postav, Zášijku.⁷⁶

Grunt se především stal domovem významné a dlouhé rodové linie Librů, začínající Martinem Librou, který je zmiňován jako majitel gruntu už v roce 1552.⁷⁷

⁷³ *BOLOM-KOTARI*, str. 128-135

⁷⁴ *BOLOM-KOTARI*, str. 130

⁷⁵ *Obec Nedvězí se nachází v jihozápadní části okresu Svitavy*

⁷⁶ *KRYL Tomáš, Librův grunt. Stavebně-historický a kulturní obraz rolnické usedlosti, magisterská práce [online], [cit. z 29.03 2021], dostupné z https://is.muni.cz/th/o89ek/Libruv_grunt.pdf, str. 52-54*

⁷⁷ *KRYL*, str.43-48

Jako zdroj informací jsem využil diplomovou práci Tomáše Kryla „*Librův grunt. Stavebně-historický a kulturní obraz rolnické usedlosti*“⁷⁸, v níž autor sestavil i rodokmen Librový rodiny.⁷⁹ Pokud bych dostatečně prokázal příbuzenství s touto linií, mohl bych využít dlouhý rodový strom Librů, zmiňovaný ve výše uvedeném zdroji, který sahá tedy až do poloviny 16. století.

Avšak není to tak jednoznačné jako u mé nejdější rodové linie Purnochů. Chybí mně totiž prameny, ze kterých mohu čerpat. Na internetu ve východočeských archivech nejsou gruntovní knihy veřejně přístupné. Také v matrikách nemohu najít svatbu mého předka Václava Libry, který se v rodokmenu Librů zobrazuje jako jeden z posledních členů a majitelů gruntu. Václav Libra byl totiž otcem Kateřiny Librové, která si vzala Jana Bednáře, které ho mám s jistotou potvrzeného jako přímého předka z matčiny linie. Kuriózní je, že rodová linie Řehoře Jakubce se spojuje s rodovou linií zmíněného Václava Libry. Nechci zabíhat do přílišných podrobností, ale zkráceně mohu uvést, že přímý potomek Řehoře Jakubce, Josef Fučík, si vzal za manželku Annu Haklovou, která je přímým potomkem Václava Libry.

Tomáše Kryla, autora výše zmíněné diplomové práce, jež obsahuje cenný rodokmen, se mně bohužel nepodařilo kontaktovat. I když tedy postrádám podrobnější informace a nemohu se stoprocentní jistotou sloučit rodokmen Librů se svým, o příbuzenství s Librovými jsem přesvědčen.

⁷⁸ KRYL Tomáš, *Librův grunt. Stavebně-historický a kulturní obraz rolnické usedlosti*, magisterská práce [online], [cit. z 29.03 2021], dostupné z https://is.muni.cz/th/o89ek/Libruv_grunt.pdf,

⁷⁹ Viz Příloha č. 4 na straně 36.

Závěr

Ve své ročníkové práci jsem se zabýval tvorbou rodokmenu a rekonstrukcí života tradičních rodin a jedinců v 18. a 19. století. Abych čtenáře seznámil s danou problematikou, nejprve jsem stručně představil vědeckou disciplínu genealogii.

V další kapitole jsem přiblížil typy pramenů a jejich umístění v archivech, tedy v instituci, kterou jsem hojně využíval při svém výzkumu. Mé bádání o svém rodokmenu jsem založil především na osobních zkušenostech, snažil jsem se tak čtenáře seznámil s postupem při výzkumu rodokmenu a případné zájemce o tuto problematiku upozornit na časté chyby rodopisců, ale také na obtíže, které opět vycházejí z mých zkušeností.

Aby si čtenář udělal představu o životě našich předků, vylíčil jsem a popsal etapy jejich život od narození po smrt. Pokusil jsem se porovnat fakta uváděná o jednotlivých etapách života mých předků a potvrdit či vyvrátit informace z odborné literatury se zjištěními mého výzkumu. V tomto ohledu jsem dospěl ke shodě se závěry odborné literatury. Vyvrácení faktů bylo neúspěšné.

Doufám, že tato práce rozšíří povědomí o rodinné genealogii a podnítl hlubší zájem o vytvoření vlastního rodokmenu. Věřím, že má práce tak oživí zájem o osudy našich předků, o jejich znovuzrození, přestože jsou mnozí z nich již dávno zapomenuti v hlubinách času.

Seznam použité literatury

NĚMCOVÁ, Božena. Babička [online]. V MKP 1. vyd. Praha : městská knihovna v Praze, 2012 [cit z 3.4 2021]. Dostupné z WWW: <<http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/37/76/44/babicka.pdf>>.

LEDNICKÁ, Blanka. Sestavte si rodokmen: pátráme po svých předcích. Praha: Grada 2012. ISBN 978-80-247-4069-0.

DVOŘÁK, Tomáš 2007, Osobní stránky Tomáše Dvořáka věnované rodopisu a místopisu, [online], [cit. z 25.3 2021], dostupné z <http://dvorak-rodopis.cz/predci/vyvod/70697074>

Archiv obce Vyšehořovice, Pamětní kniha obce Vyšehořovic, Státní okresní archiv Praha-východ se sídlem v Přemýšlení, [online], [cit. z 25.3 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/a/337/1>

2014-2021 Hledání předků, Nástrahy matričních knih I., [online], [cit. z 27.03 2021] dostupné z <https://www.hledanipredku.cz/nastrahy-matricnich-knih/>

LENDEROVÁ, Milena. Dějiny každodennosti "dlouhého" 19. století. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005. ISBN 80-7194-756-3 [online][cit. z 1.4 2021] dostupné z <http://uhv.upce.cz/upload/skriptum.pdf>

HORSKÝ, Jan a Markéta PRAŽÁKOVÁ SELIGOVÁ. Rodina našich předků. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1997. Knižnice Dějin a současnosti. ISBN 80-7106-195-6.

Římskokatolická církev, Vyšehořovice 17, Státní oblastní archiv v Praze, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/8141/2>

Bříství (Římskokatolická církev), Bříství 04, Státní oblastní archiv v Praze, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/4296/64>

Letovice (Římskokatolická církev), Letovice 475, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z <https://www.mza.cz/actapublica/matrika/detail/3344?image=216000010-000253-003368-000000-000475-000000-00-B00080-00010.jp2>,

Letovice (Římskokatolická církev), Letovice 492, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z <https://www.mza.cz/actapublica/matrika/detail/3353?image=216000010-000253-003368-000000-000492-000000-00-B00082-00530.jp2>

VELKOVÁ, Alice. Krutá vrchnost, ubozí poddaní?: proměny venkovské rodiny a společnosti v 18. a první polovině 19. století na příkladu západočeského panství Štáhlavy. Praha: Historický ústav, 2009. ISBN 978-80-7286-151-4. [online] [cit. z 3.4 2021] dostupné pdf k stáhnutí ze stránky <https://www.researchgate.net>

Bříství (Římskokatolická církev), Bříství 15, Státní oblastní archiv v Praze, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/4307/8>

KRYL Tomáš, Librův grunt. Stavebně-historický a kulturní obraz rolnické usedlosti, magisterská práce [online], [cit. z 29.03 2021], dostupné z https://is.muni.cz/th/o89ek/Libruv_grunt.pdf

PAVELKOVÁ ČEVELOVÁ, Zuzana. Gender, víra a manželství v "dlouhém" 19. století: možnosti interpretace katolických normativních pramenů. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, 2012. ISBN 978-80-7395-487-1., [online] [cit. z 2.4 2021]dostupné z <https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/35202/disertace/Cevelova.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Prosetín (Českobratrská evangelická církev), Prosetín 16731, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z <https://www.mza.cz/actapublica/matrika/detail/7387?image=216000010-000253-003380-000000-016731-000000-00-B07240-00690.jp2>,

farní úřad: Bělá nad Svitavou, M-17 7610 matrika O, [online], [cit. z 27.03 2021], dostupné z https://vychodoceskearchivy.cz/wp-content/uploads/2020/08/8700_Sbirka-matrik-Vychodoceskeho-kraje-1587-1949_NAD_190-stav-2020-08-18.pdf

BOLOM-KOTARI Sixtus. Evangelík. Příklad Řehoře Jakubce [Ein Protestant - Řehoř Jakubec]. In: Člověk na Moravě ve druhé polovině 18. století. Ed. Jiří Malíř a kol., Brno 2008, str 121-123 [online][cit. z 2.4 2021], dostupné z https://www.academia.edu/17475819/Evangel%C3%ADk_P%C5%99%C3%ADklad_%C5%98eho%C5%99e_Jakubce_Ein_Protestant_%C5%98eho%C5%99_Jakubec_In_%C4%8Clov%C4%9Bk_na_Morav%C4%9B_ve_druh%C3%A9_polovin%C4%9B_18_stolet%C3%AD_Ed_Ji%C5%99%C3%AD_Mal%C3%AD%C5%99_a_kol_Brno_2008_117_135

Tismice (římskokatolická církev), Tismice 03, [online], [cit. z 29.03 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/10387/83>

Archiv obce Vyšehořovice, Zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva (1881-1902), S3012481

Bříství (Římskokatolická církev), Bříství 19, [online], [cit. z 29.03 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/4311/38>

Martin HŮRKA, Krádež ve Vyšehořovicích roku 1798, Vyšehořovicko, 2017, roč. 6, č. 1, s. 10-12, [online], [cit. z 29.03 2021], dostupné z <https://brandys.muzeumbrandys.cz/cz/kradez-ve-vysehorovicich-roku-1798>

Tuklaty (Římskokatolická církev), Tuklaty 10, [online], [cit. z 29.03 2021], dostupné z <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/11309/52>

Přílohy

Příloha č. 1

Seznam všech přímých předků.

Barbora Purnochová (1888-?), Václav Benešovský (1893-1943), Josef Purnoch (1842-1917), Marie Doležalová (1852-1917), Josef Purnoch (1809-1879), Kateřina Kolouchová (1812-1888), Josef Doležal (1810-?), Marie Růžičková (1821-?), František Doležal (asi 1752-?), Dorota Pokorná (1783-asi 1850), Jiří Purnoch (1788-1810), Anna Hybšová (1779-1859), Josef Kolouch (1777-1832), Mariana Čtvrtníková (asi 1788-1841), Anna Benešovská (1858-1938), František Benešovský (1831-1908), Barbora Musilová (1832-1879), Jan Musil (1800-1857), Martin Benešovský (1786-?), Václav Hybš (1751-1838), Josef Růžička (1787-1860), Kateřina Hlaváčková (1791-1832), František Hlaváček (asi 1749-1819), Dorota Stehlíková (asi 1755- 1803), Kateřina Chládková (1791-?), Matěj Benešovský (1746-1791), Alžběta Píšová (1740-1806), František Chládek (1762-1835), Anna Vacková (1769-1830), Jakub Pokorný (1753-1813), Ludmila Kadeřávková (1758-1811), Václav Čtvrtník (?-?), Kašpar Kolouch (asi 1745-1813), Dorota Novotná (asi 1752-1822), Ladislav Hájek (1884-?), Marie Fučíková (1885-?), Josef Fučík (1851-asi 1907), František Fučík (1825-1885), Rozálie Prudká (1814-1852), Anna Haklová (1851-1898), František Hakl (1814-1883), Terezie Bednářová (1816-1889), František Hakl (1776-1853), Františka Jakubů (1782-1870), František Fučík (1801-1840), Rozálie Jakubcová (1803-1842), Tomáš Jakubec (1780-1852), František Prudký (1778-1842), Anna Dufková (1784-1862), Jan Hájek (1847-?), Jan Hájek (1809-1884), Františka Holáčová (1820-1893), Albína Skalníková (1855-?), Antonie Skalníková (1832-1904), Jakub Skalník (1808-1890), Františka Štěpánová (1806-1892), Josef Musil (1768-1837), Barbora Flendrová (1773-1811), Anna Burešová (1805-asi 1896), Václav Bureš (asi 1752- 1812), Magdaléna Nováková (?-?) , Dorota Purnochová (1770-1850), Matěj Purnoch (1738-1821), Josef Růžička (asi 1747-1829), Kateřina Šlechtová (1742-1822), Matěj Purnoch (1711-1795), Dorota Hloušková (1710-1769), Martin Purnoch (asi 1684-1720), Alžběta Kratochvílová (asi 1673-1746), Jan Purnoch (asi 1656-1743), Anna Zelená (1658-1725), Jakub Šlechta (1713-1774), Alžběta Fantová (1723-1780), Jakub Šlechta (asi 1667-1749), Alžběta Martincová (asi 1667-1749), Tomáš Fanta (1687-1769), Kateřina Jírová (1694-1755), Matěj Martinec (před 1686-?), Zuzana Martincová (?-?), Jan Fanta (?-1703), Dorota Fantová (před 1705-?), Václav Fanta (?-1677), Kateřina Fantová (?-1680), Václav Jíra jinak Husák (asi 1653-1695), Anna Hornová (asi 1658-1735), Martin Jíra (asi 1631-před 1693), Mandelina Jírová (asi 1633-před 1693), Matěj Jíra jinak Podlipský (?-?), Matěj Jírů (?-?), Jíra Kubů (?-?), Jakub Hruška (?-?), Jíra Hruška (?-?), Šimon Horn (asi 1611-1685), Pavel Hloušek (asi 1678- po roce 1733), Dorota Hloušková (asi 1682-1738), Jan Hloušek (?- do 1701), Marie Hloušková (?-?), František Světlý (?-?), Tomáš Kolouch (?-?), Řehoř Zelený (?-před 1684), Dorota Zelená (?-?), Jiřík Purnoch (asi 1633-1703),

Alžběta Rosická (asi 1631-1714), Řehoř Rosický (?-před 1657), David Purnoch (?-?), Anna Čtvrtníková (?- do 1821), Matěj Musil (asi 1717-1771), Jan Flendr (asi 1752-1785), Kateřina Musilová (asi 1716-1814), Anna Haudáková (asi 1751-1829), Anna Flendrová (?-?), Karel Haudák (?-?), Jan Vacek (?- možná 1802), Anna Speislová (asi 1749-1836), Václav Pokorný (?-?), František Kadeřávek (asi 1729-1790), Anna Holeková (asi 1747-1819), Václav Růžička (?-?), Dorota Zaplatílková (?-?), Jan Chládek (1727-1783), Ludmila Klikošová (1743-?), Anna Mezková (?-?), Václav Hlaváček (?-?), Jiří Stehlík (?-?), Jakub Benešovský (1721-1776), Václav Hybš (1729-?), Kateřina Růžinová(?-?), Václav Speisl (?-do 1774), Václav Hybš (?-?), Martin Růžina (?-?), Kateřina Hybšová (?-?), František Klikoš (?-?), Ludmila Bažantová (asi 1723-1782), Magdaléna Hovorková (1723-1788), Matěj Píša (1713-1762), Anna Matějková (1716-1762), Jiří Benešovský (asi 1687-1746), Ondřej Hovorka (1698-?), Dorota Benešovská (asi 1686-1761), Anna Soubková (?-1764), Pavel Holáč (1794-1853), Jakub Hájek (1761-1840), Mariana Křížová (1769-1847), Mariana Halamková (asi 1791-1853), Matouš Štěpán (1779-1863), Františka Wolphanová (asi 1784-1845), Jan Hájek (1726-1796), František Bednář (1789-1852), Martin Štěpán (?-?), Jan Wolphan (?-?), Jiří Hovorka (?-?), Jiří Soubka (?-?), Dorota Hovorková (?-?), Tomáš Fučík (1754-1823), Jan Dufek (asi 1754-1832), František Prudký (1747-1797), Terezie Sytářová (1757-1825), Rozálie Fučíková (1783-1844), Jan Fučík (1752-1815), Josef Jakubec (1754-1816), Kateřina Procházková (asi 1758-1802), Řehoř Jakubec (1726-1786), Jiří Procházka (?-?), Rosina Procházková (1735-?), Jan Procházka (?-?), Matěj Jakubec (?-?), Rozálie Čípková (1757-1834), Jakub Fučík (?-?), Václav Sytář (?-?), Matyáš Čípek (?-?), Jan Fučík (1707-1788), Rosina Procházková (asi 1720-1808), Jan Fučík (?-?), Pavel Procházka (?-?), Eva Jakubcová (?-?), Rosina Juránková (?-?), Apolena Marková (1712-1794), Karel Marek (?- do 1747), Kateřina Michálková (?-?), Eleonora Čapková (1761-1839), Jakub Dufek (?-1806), Karel Čapek (asi 1736-1772), Anna Čípková (?-?), Jan Čapek (?-?), Matěj Čípek (?-?), Veronika Mazourková (asi 1755-?), Jan Prudký (1717-1788), Václav Mazourek (?-?), Kateřina Dufková (asi 1729-1801), Jiří Sytář (?-do 1757), Adam Michálek (?-1757), Rosina Čípková (?-?), Jakub Fučík (?-?), Marina Kalvodová (1725-?), Kateřina Mazourková (asi 1728-1808), Martin Kříž (?-?), Anna Čechovcová (1725-1805), František Hájek (?-?), Adam Čechovec (?-?), Petr Halamka (?- do 1828), Dorota Olšanová (?-?), Marina Čechovcová (?-?), Vít Hájek (?-?), Ondřej Olšan (?-?), Marina Vítková (?-?), Matěj Matějka (?-?), Jiří Píša (?-?), Kateřina Píšová (?-?), Alina Kolářová (?-?), Mikuláš Matějka (?-?), Jiří Kolář (?-?), Marie Pokorná (?-?), Jakub Kadeřávek (?-?), Jan Bažant (?-?), Václav Kordáž (?-do 1734), Terezie Petránková (1791-1870), Karel Hakl (asi 1739-1817), Jan Jakubů (1765-1833), Marina Navrátilová (?-?), František Petrák (asi 1760-1807), Kateřina Černá (?-?), Jan Bednář (1746-1820), Kateřina Librová (1754-1815), Pavel Bednář (asi 1702-1800), Václav Libra (možná 1717-1776), Kateřina Librová (asi 1729-1790), Kateřina Novotná (1753-1820), Tomáš Hakl (?-?), Jan Novotný (?- do 1773), Magdaléna Novotná (?-?), Jan Jakubů (?-?), Anna Křížová (?-?), Magdaléna Bednářová (asi 1711-

1791), Pavel Holáč (?-?), Rozálie Holáčová (?-?), Jiří Prudký (1686-?), František Kalvoda (?-?), Marina Dostálová (1686-?), Ondřej Prudký (?-do 1711), Matouš Dostál (?-?), Marina Vojtová (?-?), Alžběta Dostálová (?-?), Jitka Maršálková (?-?), Jakub Maršálek (?-?), Jan Prudký (?-?), Pavel Vojta (?-?), Karel Novák (?-?), Jakub Musil (asi 1674-1749), Matěj Musil (?-?), Anna Musilová (?-?), František Skalník (?-?), Juliana Skalníková (?-?), Magdaléna Musilová (asi 1672-1748), Marie Marková (?-?), Jitka Krejčí (?-?), Ondřej Krejčí (?-?), Anna Kličošová (?-?), Alžběta Chládková (?-?), Václav Mezek (?-?), Havel Chládek (?- do 1752)

Příloha č.2

Zpěvník písní z Nového Zákona, sepsaný Řehořem Jakubcem 1767.⁸⁰

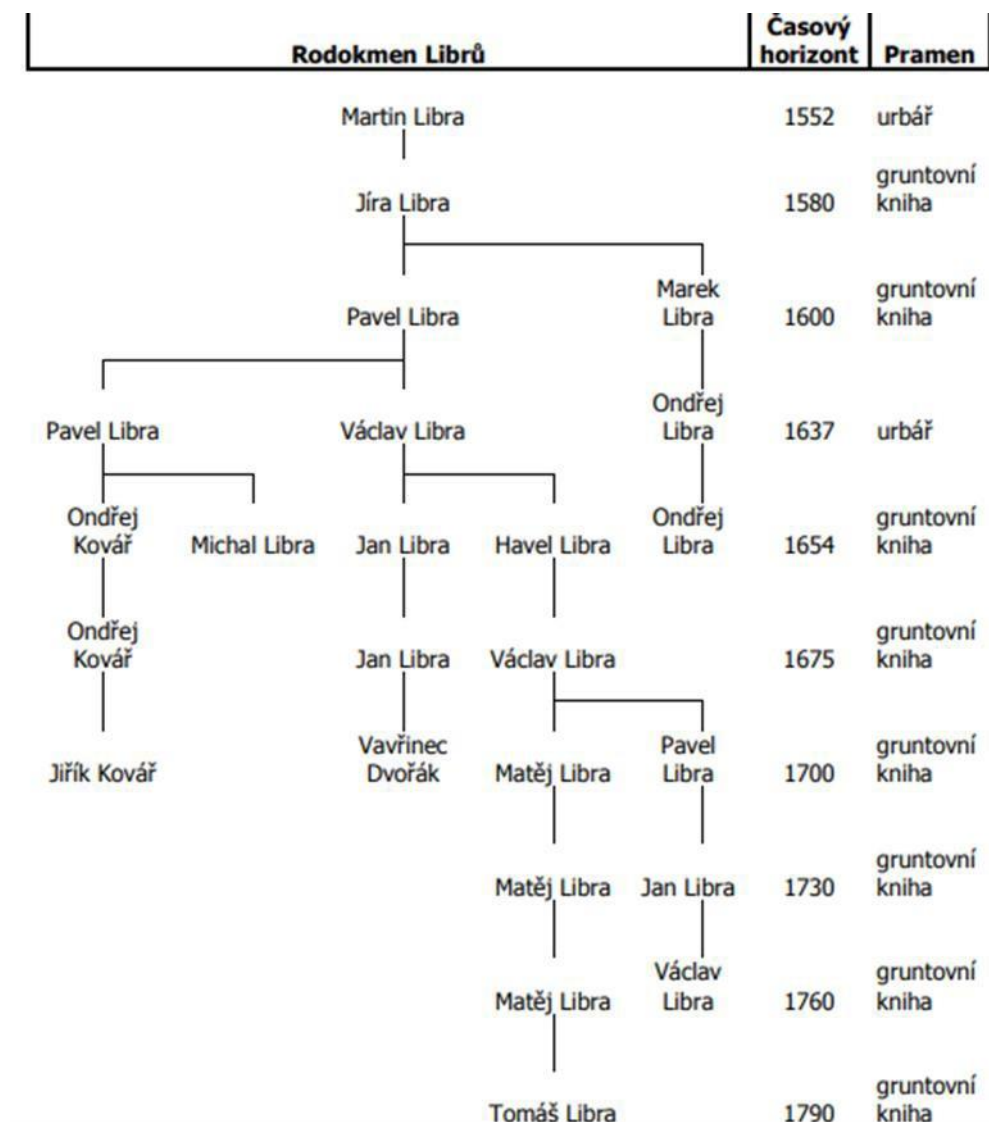
⁸⁰ BOLOM-KOTARI Sixtus Evangelik. Příklad Řehoře Jakubce [Ein Protestant - Řehoř Jakubec]. In: Člověk na Moravě ve druhé polovině 18. století. Ed. Jiří Malíř a kol., Brno 2008, [online] [cit. z 2.4 2021], dostupné z https://www.academia.edu/17475819/Evangel%C3%ADk_P%C5%99%C3%ADklad_%C5%98eho%C5%99e_Jakubce_Ein_Protestant_%C5%98eho%C5%99_Jakubec_In_%C4%8Clov%C4%9Bk_na_Morav%C4%9B_ve_druh%C3%A9_polovin%C4%9B_18_stolet%C3%AD_Ed_Ji%C5%99%C3%AD_Mal%C3%AD%C5%99_a_kol_Brno_2008_17_135

Obrazová příloha č. 3

řehoř Jakubec	FR	1751			
I.M.:					
syn z I.M. Josef	FR5	1751		1771 OVD 1801	1771 OVD 1801 r.1770 do OČ 112
Jakubec Josef	FR5	1751	1771 OVD 1801		Podsedník
M:?					
Děti: Tomáš	FR5	1782		1802	
Jakubec Tomáš	FR5	1782		1802	Podsedník
Pučíkova Rozára	FR	30.8.1783		1802	
Děti: Rozára	FR5	11.9.1803			
Tomáš	FR5	30.8.1806			
Maryna	FR5	16.4.1809			
František	FR5	15.2.1812			7.2.1871 M: Mach Pavel PR6
Anna	FR5				11.4.1873 M: Procházkova F.
Jakubec František	FR5	15.2.1812			
Procházková Frant.	FR	22.3.1815			
Děti: Františka	FR5	5.3.1838	23.5.1854		11.4.1873
Josef	FR5	30.1.1839			1.11.1872
Anna	FR5				15.7.1898 M: Procházka Jan
Jakubcova Františka	FR5	5.3.1838	23.5.1854		15.7.1898 M: Koupá Bar. SVITAV
Procházká Jan	FR	30.8.1834	23.5.1854		M: Novák F.
Děti: Jan - RYD P. J. S. PAK do 1	FR5	6.2.1856	10.8.1879		
Josef	FR5	15.9.1859			15.7.1898 zůstala doma PR5
Josef	FR5	27.12.1862	15.1.1901		4.1.1909 přišel do PR5
Františka	FR5	8.9.1864			M: Šimkova A PR35
Josefa	FR5	1.9.1867	23.4.1893		18.8.1861
Procházká Josef	FR5	27.12.1862	15.1.1901		M: Bohatcova P. RYCH
Bohatcova Františka	RYCH		15.1.1901		16.12.1864
Děti: Josef	FR5	29.10.1901	15.1.1901		M: Hlaváček V. BR13
Bohumil	FR5	28.10.1903			
Františka	FR5	5.7.1906			18.7.1970 M: Antonie
Anna Milada	FR5	9.9.1908			M: JILKOVÁ * 1904
Oldřiška	FR5	30.7.1912			M: Bystřice
František	FR5	9.8.1910			M: Bednář Jos. KOZL6
Jan Emil	FR5	2.7.1915			M: Prudký Svárov
Milada	FR5	26.8.1917			25.1.1975 M: Svobodova Jinh.
Květuška	FR5	23.3.1919			M: Rozhrání
					6.4.1918
					8.7.1921

Rodokmen Řehoře Jakubce zasláný Sixtem Bolomem-Kotari.

Obrazová příloha č. 4

Rodokmen rodiny Librových ⁸¹

⁸¹ KRYL, str. 48

Obrazová příloha č. 5

Onen pověstný Librův grunt v Nedvěži⁸²

⁸² Zdroj obrázku: Mapy.cz, [online], [cit. z 8.4 2021], dostupné z <https://mapy.cz/fotografie?source=foto&id=317430>